

A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei

MEDVE Judit

A hazai bűnmegelőzés megítélése ellentmondásokkal teli. A legtöbben szubjektív véleményeken alapuló, sokszor egyoldalú ítéleteket hangsúlyozó álláspontot képviselnek. A rendőrség közreműködése, koordinálása nélkül a bűnmegelőzés szinte észrevétlen lenne, és rövid időn belül mindenki érezné azokat a negatív hatásokat, amelyeket a rendőrség prevencióból való kilépése okozna. A rendőrségi megelőzés sarkalatos pontja az elkötelezett, jól felkészült szakemberek adekvát kommunikációja. Ez azt jelenti, hogy a megelőzés eszközei mindig a célközönség igényeihez és a konkrét körülményekhez kapcsolódnak.

A bűnmegelőzés – mint célzott, tudatos tevékenység –, illetve a bűnmegelőzés fogalmi meghatározása nem tekint vissza évezredes múltra úgy, mint a bűnözés vagy a büntetőjogi szabályozás. A kutatások szerint a 18. században Cesare Beccaria olasz jogtudós utalt először egy tanulmányában arra, hogy „jobb megelőzni a büntetteket, mint büntetni azokat.”¹ A bűnözés folyamatát befolyásoló intézményrendszer részévé a bűnmegelőzés akkor válhatott, amikor az ideológiai és politikai felfogás, illetve döntés azt lehetővé tette. Magyarországon a bűnmegelőzés – annak ellenére, hogy a szociológia és a kriminológia tudományának képviselői már az 1970-es években felhívták a figyelmet a jelentőségére – csak a rendszerváltást követően jött létre. A rendőrségen 1989-ben alakították meg a speciális tevékenység ellátására szolgáló új szervezeti egységet, a Bűnmegelőzési Osztályt. A rendőrség feladatait meghatározó szabályok – a rendőrség szolgálati szabályzata, a hatályos büntetőeljárás törvény, a nyomozati utasítás stb. – körében korábban is szerepeltek olyan előírások, amelyek tartalmukban megfeleltek a prevenció ismérveinek, de professzionális rendészeti prevencióról a bűnmegelőzési osztályok megalakításától fogva lehet beszélni. Ettől kezdődően a rendőrség prevenció eszközei, módszerei folyamatosan változnak, fejlődnek.

A szakmai előrelépéssel ellentétben a rendőrségen belül a megelőzésnek – amely tulajdonképpen egy másodlagos vagy harmadlagos területként van jelen a rendészeti tevékenységek sorában – nincs megfelelő elismertsége, és az utóbbi néhány évben ez folyamatosan romlik. Ez a negatív folyamat a minőségre és a mennyiségre egyaránt jellemző. A metódusok vizsgálatakor elsődleges szempont, hogy a tudományos eredményekre figyelemmel, de mégis az elvi síkon túl, a gyakorlati alkalmazás lehetőségei terén mutassak be néhány hatékony bűnmegelőzési eszközt.

1 Beccaria (1989) 91.

Alapkérdések

Az első tisztázandó alapkérdés a „hatékonyság” fogalma. *Mitől hatékony egy eszköz? Melyek a hatékony eszközök? Kijelenthető-e egyáltalán, hogy valamely bűnmegelőzési eszköz(ök) a leghatékonyabb(ak)?* Feltételezésem szerint ugyanis a bűnmegelőzés eszköztárában vannak olyan konstrukciók, módszerek, projektek, amelyek más, csupán hatékonynak vagy kevésbé eredményesnek nevezhető programokhoz képest sorolhatók a leghatékonyabb kategóriába. Minden eszköz, módszer, megoldás stb. kizárólag az adott körülmények között vizsgálándó, és csak ezek figyelembevételével lehet róla kijelenteni, hogy hatékony vagy sem. Ezért jelen tanulmány a megszokottól eltérően nem a tudományos vizsgálatoknál megszokott mérésekre alapozza megállapításait, következtetéseit, hanem többéves gyakorlati tapasztalatot alapul véve az adott prevenció eszköz figyelembevételével olyan adekvát szempontrendszerre, amely a kitűzött cél és a célcsoport elvárásain alapul.

A másik alapvetés, amelyet mindjárt az elején le kell szögezni, hogy a bűnmegelőzés fogalmi köre meglehetősen tág. Régóta vita tárgyát képezi, hogy a prevenció *kinek, kiknek a feladata*, illetve milyen mértékű kötelezettsége van az államnak, az intézményeknek, szervezeteknek, vagy akár az egyéneknek e téren. Ké legyen a kezdeményezés, az irányítás? Feltévésem szerint a hatékony bűnmegelőzési eszközöknek nemcsak elengedhetetlen szereplője a rendőrség, de egyre több jel utal arra, hogy a rendőrségnek kell felvállalnia a szakmai koordináló szerepet. Feltételezem azt is, hogy egy-egy módszernél az *alkalmazhatóságnak* alapkövetelménynek kell lennie. *Az előzőekből következően az alkalmazhatóság záloga a végrehajtók és a célcsoport közötti kooperáció.* Csak a felek együttműködésével lefedett közös területen alkalmazható, működő módszerek jöhetnek szóba. *Személyes meggyőződéseim, hogy a bűnmegelőzés nagyon nagy részben attól működik, hogy ezen a területen elkötelezett és felkészült szakemberek dolgoznak.* Elméleti síkon a tudományos kutatók, a gyakorlatban pedig leginkább a rendőrség megelőzési referensei. Nélkülük ötletek sem születnének, vagy azokból semmi nem valósulna meg. Ők a hatékonyság zálogai. Természetesen tevékenykednek civil bűnmegelőzési szakemberek is, de ma még csak kevesen. Ha ők többen lesznek, akkor szó lehet arról, hogy ne a rendőrség legyen a koordinátor, illetve kezdeményező.

Példák a jó bűnmegelőzési gyakorlatokra

Az bizonyos, hogy a szakemberek többsége és az érintettek, azaz a célcsoport, a lakosság nagy része szükségesnek tartja a prevenciót a közbiztonság területén. Az is egyértelmű, hogy rengeteg megelőzési program működik Magyarországon. De abban, hogy kinek/kiknek a feladata, és/vagy milyen hangsúlyt kell kapnia ennek a tevékenységnek, már nincs egyetértés. A kormány azzal az aktussal, hogy kormányhatározattal elfogadta a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát, kinyilvánította a tárgykör létjogosultságát. A jelenleg hatályos stratégia – számos intézmény és szervezet együttműködésének nevesítése mellett – kiemelt szerepet deklarált a rendőrségnek. (Itt meg kell jegyezni, hogy az előző stratégia inkább az önkormányzatok és civilszervezetek feladataira helyezte a hang-

súlyt.) A hazai bűnmegelőzési programok túlnyomó többségét a rendőrség működteti. Az alábbi alfejezetekben a teljesség igénye nélkül ezek közül mutatok be néhányat. A válogatás fő szempontja az volt, hogy jól lehessen demonstrálni rajtuk a hipotézisekben szereplő *hatékonyságot, alkalmazhatóságot, valamint a rendőrségi bűnmegelőzési szakemberek adott esetben több évtizedes, azaz sok tapasztalatot felmutató tevékenységét.*

D.A.D.A. – a rendőrség biztonságra nevelő iskolai programja

A *dohányzás, az alkohol, a drog és az AIDS* szó kezdőbetűjéből álló D.A.D.A. a legrégebbre visszatekintő magyarországi bűnmegelőzési projekt. A szervezett iskolarendszerre épülő átfogó program célcsoportja az általános iskolás tanulók. Az elsődleges és másodlagos prevenció ismérveit egyesítő képzési, nevelési tematika egyrészt minden szempontból általános kompetenciákat közvetít, másrészt a gyermekeknek – mint kiemelten veszélyeztetett csoportnak – nyújt releváns ismereteket. A képességek fejlesztésére épülő foglalkozásaival az áldozattá és elkövetővé válás megelőzését egyaránt lehetővé teszi. A közel húsz éve folyó oktatás produktivitása mégsem éri el az várható mértéket. A program tipikus példa az eredményesség és hatékonyság közötti különbségre. A kitűzött céloknak, elvárásoknak megfelel, azonban – a megvalósításban jelentkező hibák, hiányosságok miatt – ezeket a célokat csupán részben éri el, tehát hatékonysága nem megfelelő.

Bűnmegelőzési tanácsadó hálózat

A 2013–14-es tanévben indult az az alapjaiban új szemléletű program, amely a középiskolákban előforduló, a pedagógusok által nem, vagy csak közvetetten kezelhető problémákat a rendőrség és az iskola eddigieknél közvetlenebb együttműködésével kívánja megoldani. Szokatlan módon egy speciálisan képzett, hivatásos állományú rendőrtiszt az oktatási intézményben lát el szolgálatot. Hangsúlyozni kell, hogy nem a büntetés, a bűncselekmények felderítése nyomvonalán működik a tanácsadói hálózat, hanem a bűnmegelőzés elveit és módszereit alkalmazva.

A fiatalok viselkedésében, szórakozási szokásaiban tapasztalható folyamatos átalakulás megkövetelte, hogy a rendőrség gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint bűnmegelőzési tevékenysége flexibilisen alkalmazkodjon az új jelenségekhez. A köznevelésben érintett szervezeteknek, intézményeknek szoros együttműködésben kell kezelniük ezeket a problémákat. Ennek érdekében jött létre a bűnmegelőzési tanácsadói hálózat. Az eddigi tapasztalatok ugyan rendkívül rövid időintervallumra vonatkoznak, de az iskolák vezetése és a rendőri értékelés szerint eredményesnek, hasznosnak bizonyul a bűnmegelőzési tanácsadói tevékenység.

Élménypedagógia

Az élménypedagógia célja a 10–18 évesek egyéniségének fejlesztése, olyan személyiség kialakítása, amely a bűnelkövetővé és az áldozattá válás elkerülésének fundamentuma.

A módszert Ausztriában alkalmazták először, majd számos országban – köztük hazánkban is – bevezették. A program nem igényel feltétlenül rendészeti szakembert, ennek ellenére a rendőrség támogatásával is megvalósulnak ilyen tréningek. Az interaktivitásra épülő, a társadalom által elfogadott, követendő értékrend közvetítése indirekt módon történik, s ez a korosztály sajátosságai szempontjából is jelentőséggel bír. Az élménypedagógiai foglalkozások rendkívül hatékonyak, de költségigényesek. A módszer pár éve hozzánk is megérkezett. Hazai terjesztője két lelkes pedagógus: Kispéter Andrea és Sövényházy Edit, akiknek 2010-ben szakkönyvük is jelent meg a témában.²

Megjegyzem, tágabb értelemben az élménypedagógia egy olyan módszer, amely számos képesség és készség fejlesztésére alkalmazható, azonban ha olyan segédletként tekintünk a programra, mint amellyel közvetlenül a kívánt viselkedésmódot, közvetve pedig a bűnelkövetővé és áldozattá válás elkerülését érjük el, akkor kétségtelen, hogy konkrét prevencióeszköznek tekinthetjük.

World Café – Police Café

A prevencióban megszokott kontaktusokhoz képest más jellegű kapcsolatról szól a Police Café, amely az ún. World Cafénak, egy világszerte ismert és használt, egyszerű eljárásnak, a moderált hétköznapi konzultációnak a rendőrségi adaptációja. Az innováció eredetileg nem a prevenció, hanem az üzleti élet résztvevőit célozta meg, de a holland rendőrség remekül adaptálta a bűnmegelőzés területére. „A módszer teljes leírása az interneten elérhető. Rendkívüli előnye, hogy maga a módszer nem kerül semmibe, nincs jogdíja. [...] Alkalmazásának fontos etikai kritériuma azonban, hogy értesíteni kell róla a világszervezetet. Ez is növeli az eljárás komolyságát és hitelességét.”³ A nyugodt környezet biztosít sajátos helyszínt a rendőr/rendőrség, a közösségért és annak biztonságáért felelős más partnerek és a lakosság/polgárok közötti beszélgetésekre, így lehetőség nyílik az együttes gondolkodásra, és ezáltal akár a problémák megoldására is. „Éppen az a lényeg, hogy nincs egyetlen recept, azt senki nem írhatja föl! A Café módszere azt vallja, hirdeti és bizonyítja: a megoldásokat csakis helyben, közösen lehet megalkotni! Ehhez azonban le kell ülni beszélgetni közös dolgainkról, problémáinkról.”⁴

A Police Café a hazai viszonyok között is működőképes, azonban ha elhagyjuk a projekt olyan meghatározó elemeit, mint a szakszerűen moderált közös problémafeltárás és az ezt követő kollektív megoldáskeresés, vagy akár a kulturált környezet, az eredmény elmarad. Ezt a módszert ezen eredeti formájában Magyarországon még semmilyen területen sem próbálták ki. Miért ne legyen ebben éppen a rendőrség az első?⁵

2 Kispéter–Sövényházy (2008)

3 www.theworldcafe.com/translations/hungariancafetogo.pdf

4 Gaál–Molnár (2013) 139.

5 A pályamű leadása és a jelen tanulmány megjelenése között eltelt időben ez meg is történt. „Police Café Pécs” néven a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Pécssett elsőként próbálta ki a World Café módszert, mindent a leírásnak megfelelően, és az első tapasztalatok nagyon ígéretesek. A két moderátor, Gaál Gyula és Molnár Katalin a tapasztalatokról szóló tanulmányukat hamarosan megjelentetik. Magam ezt egyelőre kéziratból ismerem. Gaál–Molnár (2014)

A szituációs megelőzés nem lehet kizárólagos

A bűnmegelőzés rendszere nem lehet teljes a szituációs megelőzési eszközök nélkül, ám túlhangsúlyozásuk komoly veszélyeket, torzulásokat idézhet elő. A társadalmi problémák valójában nem oldódnak meg, csak áthelyeződnek más területre. Bizonyos helyzetekben szükséges és javasolt a szituatív eszközök alkalmazása, de ezt mindig össze kell kapcsolni közösségi preventív módszerekkel is.

Joggal várja el a társadalom – s ezt a jogi szabályozás is alátámasztja –, hogy a védett személy, illetve tárgy kisebb mértékű korlátozásnak legyen kitéve, mint az üldözendő bűncselekményt elkövetők köre. Nem lehet a védett célcsoport érdekeit aránytalanul, azaz bizonyos határon túl csökkenteni, mert az igazságtalan, és a jogállamisággal, illetve az alapjogokkal – mint a személyes szabadság sérthetlensége – nem összeegyeztethető. Ebbe a trendbe illeszkedik minden olyan konstrukció, amely a bűnmegelőzés – és különösen a büntető igazságszolgáltatáson kívüli megelőzés – lehetőségeit biztosítja.

Az 1. táblázatba foglalt – más szakterületekről ismert – problématerkép segítséget nyújthat abban, hogy valamely bűnügyi, közbiztonsági problémára a lehető legadekvátabb bűnmegelőzési eszközt lehessen megtalálni. A két dimenzió, amelyek mentén az elemzés elvégzendő, az adott probléma fontossága és sürgőssége.

1. táblázat: Problématerkép

	Fontos probléma, alapkérdés	Kevésbé fontos probléma, részletkérdés
Sürgős probléma	Krízishelyzet, azonnal cselekedni kell, pl.: sorozat-bűncselekmény	Operatív problémák, pl.: közvilágítás, graffiti
Nem sürgős probléma	Stratégiai problémák, hosszú távú megoldás, pl.: iskolai programok	Taktikai problémák, illetve program, pl.: SZEM

Álljon itt némi magyarázat ahhoz, hogy a problématerképben szereplő példák milyen szempontok, jellemzők alapján kerültek az adott négyzetbe!

SZEM (Szomszédok Egymásért Mozgalom):

- bűnügyileg nem fertőzött a terület, a közbiztonság megfelelő;
- hosszú távra tervezik, az elsődleges megelőzés körébe tartozik.

Közvilágítás/graffiti:

- még nem történt bűncselekmény, de a sötét hely a kockázatot növeli, minél tovább tart ez a helyzet, annál inkább növekszik a kockázat;

- a rendezetlen, romos, szemetes környezet rövid idő alatt garázda, jogsértő személyek gyülekezőhelyévé válik – a környék rendbe tétele megszünteti ezt a veszélyt;
- „betört ablak” elve (*broken windows theory*).⁶

Sorozat-bűncselekmény:

- az adott környéken hasonló módszerrel, rendszeresen előforduló jogsértésre azonnal reagálni kell;
- a terület lakossága fél, az elkövetők egyre bátrabbak a „sikereiktől”, vakmerőségük a bűncselekmények súlyát is növelheti.

Iskolai programok:

- nem történt bűncselekmény, és nem is szeretnénk, hogy történjen;
- az iskolai oktatás része a szabálykövetésre, illetve a veszélyhelyzetek felismerésére és elkerülésére történő nevelés;
- a biztonságra nevelésnek hosszú távon, éveken át a pedagógiai program részének kell lennie;
- az így kialakult készség, képesség az egész életre szóló biztonságot megalapozza.

A kommunikáció jelentősége

A bűnmegelőzés sokrétűségéből következően rendkívül kevés olyan eszköz, módszer létezik, amely általánosan alkalmazható a prevenció során. Jellemzően megvannak az egyes részterületek speciális kellékei. Tulajdonképpen egyetlen olyan módszer létezik, amely valamennyi területen, horizontális és vertikális szegmensekben egyaránt alkalmazandó/alkalmazható, ez pedig a kommunikáció. Ennek oka egyrészt nyilvánvaló: a célcsoport és a szakemberek közötti kontaktus kizárólag a kommunikáció valamely formájával jöhet létre. Másrészt a kommunikáció sokrétűsége lehetővé teszi az említett specifikumokhoz való idomulást. *Kijelenthető tehát, hogy a hatékony bűnmegelőzés sarkalatos eleme a jó kommunikáció.*

„A bűnmegelőzési szervezők hatékony munkavégzéséhez magas szintű szaktudásuk önmagában nem elegendő. Ahhoz, hogy partnereikben (munkatársaikban és a bűnmegelőzési munka célközönségét alkotó legkülönbébb társadalmi csoportok tagjaiban egyaránt) bizalmat alakítsanak ki, és támogatást szerezzenek ahhoz, hogy együttműködésük tartós és sikeres legyen, a részükről alkalmazott tudatos, odafigyelő, jól megtervezett és a gyakorlatban sikeresen megvalósított kommunikáció kell. Ehhez természetesen jó kommunikációs képességekre van szükség.”⁷ A legfontosabb, amit minden esetben szem előtt kell tartani, a célközönség, amelyre maga a bűnmegelőzési munka irányul. Figyelemmel a gyakorlatban előforduló helyzetek sokféleségére, a különböző

6 Vö.: Wilson–Kelling (1982)

7 Molnár (2004) 5.

közléshelyzetekre és a hozzájuk tartozó kommunikációs stílusokra, az alkalmazható módszerekre, a megfelelő időkeretek jellegzetességeire, előnyeire és hátrányaira, a szám-bavételükhöz egyfajta rendszerezés szükséges.⁸ A 2. táblázat ezt tartalmazza. A táblázat harmadik oszlopába a szerző által felsoroltakhoz képest újabb műfajokat is illesztettem.

2. táblázat: A bűnmegelőzésben alkalmazható kommunikációs műfajok

Szóbeli műfajok	Írásbeli műfajok	Médiumok
előadások, bemutatók, prezentációk	ismertető, szóróanyagok, reklámok, plakátok	filmek, kisfilmek
tanórák	vázlatok, tansegédletek, tankönyvek	reklámspotok
konzultációk, beszélgetések	cikkek, tanulmányok	közösségi és tartalom-megosztó oldalak
drámajátékok		színházi előadások
versenyek, vetélkedők		
tréningek		
táborok		

Fontos, hogy mindenki tisztában legyen azzal, hogy a közléshelyzetek tételes felsorolása vagy rendszerezése csupán segítség lehet az alkalmazóknak. A hangsúly azon van, hogy rendelkezünk azokkal a kompetenciákkal, amelyek az egyes kommunikációs eszközök alkalmazásához szükségesek. S hogy melyek ezek? „Képeseknek kell lennünk arra, hogy ne csak felhívjuk mások figyelmét (figyelemfelkeltés, bizalomkeltés) ügyünk fontosságára, hanem meg is nyerjük őket az együttműködéshez (hatékonyság, meggyőzés, befolyásolás).”⁹ A kommunikáció hatékonyságának záloga a komplexitás. Az egyes eszközök különböző szintéren, egy időben történő alkalmazásakor azok jelentősen erősítik egymást. Így nem csupán az egyes elemek eredményeinek összegzése, hanem annak többszöröse lesz a hatás!

Következtetések

A bemutatott bűnmegelőzési módszerek és projektek elemzése, a szakirodalom tanulmányozása, illetve a már említett saját szakmai tapasztalataim alapján körvonalazódtak bennem az alábbi következtetések. Nem elég tudni, hogy mit kell tenni, meg is kell teremteni a megvalósításhoz a szükséges feltételeket. Egy-egy kritérium biztosítása – pl. normaalkotás, szakemberek felkészítése – még nem elegendő. Önmagában a tudományos megalapozottság, a körültekintő kidolgozás – és még sorolhatnánk, mi minden – elégtelen a probléma kezelésére, a megoldások kivitelezéséhez szükséges hátteret is ki kell építeni.

8 Vö.: uo. 17–19.

9 Vö.: uo. 13–14.

Két táblázatban (3. és 4. táblázat) szeretném szemléltetni azt, hogy hiába nagyszerű a program, ha a feltételek hiánya miatt csökkenteni kell a ráfordítható humánerőforrásokat.

3. táblázat: A D.A.D.A.-képzés elmúlt tizennyolc tanéve számokban

Abszolút számok			
Tanév	1994–1995¹⁰	2005–2006¹¹	2012–2013¹²
Települések száma	67	321	207
Iskolák száma	126	524	372
Osztályok száma	406	1 828	1 342
Tanulók száma	9 257	42 064	33 258
D.A.D.A.-oktatók száma	66	322	165
Relatív számok, átlagban			
Egy D.A.D.A.-oktatóra jutó települések száma	1,01	0,99	1,25
Egy D.A.D.A.-oktatóra jutó iskolák száma	1,9	1,62	2,25
Egy D.A.D.A.-oktatóra jutó osztályok száma	6,15	5,67	8,13
Egy D.A.D.A.-oktatóra jutó tanulók száma	140	130	201

Ha csak a képzések 3. táblázatban szereplő, abszolút számadatainak változásaira vetünk egy pillantást, akkor is látszik, hogy az első tíz év micsoda fellendülést hozott, míg az utóbbi tíz év ahhoz képest mekkora mennyiségi visszaesést. A legfontosabb adat a D.A.D.A.-oktatók száma. Ha ehhez viszonyítjuk az összes többi számot, nagyon árulkodó eredményeket kapunk. Az oktatók száma a program indulásához képest tíz év múlva 66-ról 322-re nőtt, azaz csaknem megötszöröződött, majd a második évtizedben ennek kicsivel kevesebb, mint felére esett vissza, 322-ről 165-re. Ha ebből bizonyos arányokat is kiszámolunk, akkor a képzések minőségére nézve is levonhatunk következtetéseket. A leglátványosabb emelkedés az egy D.A.D.A.-oktatóra jutó tanulók átlagos számában mutatkozik. Nyilvánvaló, hogy ha kevesebb oktatóra több település/iskola/osztály és legfőképpen tanuló jut, akkor az oktatás hatékonysága csorbát szenved, bár erre vonatkozó felmérések nem készültek, de az általános törvényszerűségek és a már említett szakmai tapasztalat alapján ez bizonyossággal állítható.

Immár magyarázat nélkül álljon itt ugyanez az adatsor az ELLEN-SZER képzéssel kapcsolatban is (4. táblázat).

10 Balázsfalvi–Rácz (2007) 191.

11 Lásd: uo.

12 Forrás: az ORFK adott évi adatbázisa az ORFK Bűnmegelőzési Osztály információi alapján.

4. táblázat: Az ELLEN-SZER képzés elmúlt nyolc tanéve számokban

Abszolút számok		
Tanév	2005–2006¹³	2012–2013¹⁴
Települések száma	26	39
Iskolák száma	26	59
Osztályok száma	30	148
Tanulók száma	892	4 187
ELLEN-SZER oktatók száma	24	31
Relatív számok, átlagban		
Egy ELLEN-SZER oktatóra jutó települések száma	1,08	1,25
Egy ELLEN-SZER oktatóra jutó iskolák száma	1,08	1,9
Egy ELLEN-SZER oktatóra jutó osztályok száma	1,25	4,77
Egy ELLEN-SZER oktatóra jutó tanulók száma	37,16	135,06

Valamely megvalósított módszer sikertelensége önmagában sosem jelentheti azt, hogy az nem lehet hatékony. Mindig meg kell vizsgálni a sikertelenség konkrét okait. Az egyes elemek minőségét is ellenőrizni kell a megvalósítás során, hiszen lehetséges, hogy az adott eszköz a leghatékonyabb az elemzések alapján, a gyakorlatban azonban olyan hibák fordulnak elő, amelyek a komplex eszközrendszer eredményességét kérdőjelezzik meg.

Egy-egy bűnmegelőzési eszköz akkor jó, ha megfelel a következő kritériumok mind-egyikének:

- az alapvető emberi jogokat tiszteletben tartja;
- az időtényezőt figyelembe véve folyamatos, rendszeres, hosszú távú;
- a problémát komplexitásában kezeli (feltétel: bűnmegelőzési stratégia készítése);
- meghatározza a prioritásokat;
- folyamatos monitorozás alatt áll: a hosszú távú tervet konzekvensen betartja, de szükség esetén annak átalakítására is kész (azaz flexibilis);
- deklarálja a helyi jelleget (a helyi igényre épül, és figyelembe veszi az adott környezet jellemzőit), adaptál, nem pedig kontrollálatlanul átvesz más módszereket;
- kijelöli a szakmai és koordinációs irányító személyt vagy szervezetet – „kell egy karmester”;
- együttműködő – szerepvállalásában partneri a szakmai szervezetek, a lakossági és civilszervezetek;
- kiemelt figyelmet fordít a kommunikációra – kizárólag a professzionális kommunikáció megengedett;¹⁵

¹³ Balázsfalvi–Rácz (2007) 190.

¹⁴ Forrás: az ORFK adott évi adatbázisa az ORFK Bűnmegelőzési Osztály információi alapján.

¹⁵ Vö.: Molnár (2004)

- nem az elrettentés módszerére épül, tartózkodik az ilyen elemektől, inkább felvilágosít, ismereteket közvetít, és az attitűdváltozást célozza meg.

Még számos feltételt nevesíthetünk, de a felsoroltak hiánya mindig a hatékonyság romlásához vezet. A szempontrendszer kialakításánál figyelemmel kell lenni – az alkalmazhatóság érdekében – a jelenleg működő rendszerekre és szabályozásokra. Értelmetlen a nulláról kezdeni, mindig a jelenlegi állapotnak kell a kiindulópontnak lennie, hiszen ahhoz képest akarunk változtatni, arra lehet és kell építeni. A célcsoport jelenlegi beállítottsága, problémái, erőnei vagy hiányosságai meghatározzák minden eszköz bevezethetőségét, illetve azok milyenségét. „A bűnmegelőzésnek egyszerre kell rövid, közép- és hosszú távon eredményt elérnie – így egyaránt feladata lehet egy bűnözési szempontból súlyosan fertőzött terület, például egy park környékének biztonságosabbá tétele, és a családon belüli erőszak visszaszorítása. Ezek a feladatok nagyon is eltérő eszközök igénybevételét követelik meg.”¹⁶ Valamennyi szakirodalom kitér a prevenció sokrétűségéből és sokszínűségéből adódó különbségek fontosságára, mi több, hangsúlyozza azt.

A hatékonyság összetevői – tudományos megalapozottság, részletes kidolgozottság és kiváló kivitelezés

Számos magas szakmai színvonalon kidolgozott prevenciós program megfelel a kitűzött célnak, elvárásnak, ennek ellenére nem kellően hatékony, azaz nem éri el a célját. A tudomány, az elmélet szintjén kiváló tervekkel a gyakorlat terepére lépve gyakran olyan minőségromlás következik be, amely a hatékonyságot megghiúsítja. Manapság hazánkban nem csupán magukban az eszközökben keresendő a kulcs, hanem a tervek realizálásában.

Valamely professzionális projekt mind a személyi, mind a földrajzi (helyi) desztinációt tekintve adekvát, mégsem jelenthető ki, hogy a leghatékonyabb kategóriába sorolható. Az ok a kivitelezés elégtelensége. A megvalósításhoz szükséges humán erőforrás és/vagy anyagi feltételek hiánya szinte mindig a kudarc egyik oka. A személyi feltételek elégtelensége mind a létszám, az elkötelezettség hiánya, mind a felkészültség, a professzionalizmus deficitje miatt előfordul. Fontos szabály: nem elegendő nagy hangsúlyt helyezni a program elindítására, azt követően a fenntartására is ügyelni kell!

Az 5. táblázatban látszik, hogy a hatékonyság és a kivitelezés minőségének dimenziói mentén minden bűnmegelőzési program értékelhető. Ez az analízis – mint minden modell, leegyszerűsítve, de jól érzékeltetve – megmutatja, hogy a hatékonyság a tervezés, azaz az elmélet és a gyakorlat, vagy másként a ráfordítás és az eredményesség mértékének függvénye.

16 Borbíró (2009) 112.

5. táblázat: Hatékonysági analízis

		HATÉKONYSÁG	
		ALACSONY	MAGAS
MEGVALÓSÍTÁS, KIVITELÉZÉS	ALACSONY SZÍNVONALÚ	Rossz program, rossz megvalósítás KÁROS – TILOS!	Jó program, rossz megvalósítás ELFOGADHATÓ
	MAGAS SZÍNVONALÚ	Elégtelen programterv, jó, korrigált megvalósítás ELFOGADHATÓ	Jó program, jó megvalósítás LEGHATÉKONYABB
		ELÉGTELEN	PROFESSZIONÁLIS
A PROGRAM KIDOLGOZOTTSÁGA			

Konkrét ajánlás

Nem szabad megfeledkezni arról a tényről, hogy valamennyi rendőr feladata a bűncselekmények megelőzése, az áldozatok védelme. A közrendvédelmi és a bünyügyi szakterületen szolgálatot teljesítő járőrök, körzeti megbízottak, nyomozók, vizsgálók szakmai feladataik ellátása során nem hagyhatják figyelmen kívül a prevenció szempontokat. A rendészeti bűnmegelőzés egyik részterülete ez a típusú bűnmegelőzés, azonban a speciális megelőzési feladatokat nem járőröknek és nem nyomozóknak kell ellátniuk. Tisztában kell/kellene lennie minden vezetőnek és beosztottnak azzal, hogy ez a tevékenység nem csupán a prevenció alapja, hanem a teljes rendőri munkáé, mi több, az egész rendőrség, illetve a rendőrök megítélését is meghatározza.

Az, hogy a rendőrség bünyügyi szakterületének elengedhetetlen alegysége a bűnmegelőzés, nyilvánvaló. Az viszont, hogy ez a speciális – rendkívül fiatal – részleg valaha is megkapja a rendőri szakmától azt az elismerést, amit a jelentősége indokol – jelen helyzetben –, kétségesnek látszik. Mindeközben vitathatatlan, hogy a civil szakemberek és a legfontosabb, a lakosság megbecsülése több oldalról is igazolódik. Az ideális helyzet – valljuk be, sőt fogadjuk is el – mindig elérendő cél marad, ezért a realitások talajáról nem mozdulva, olyan programokat tervezünk, amelyek ténylegesen megvalósíthatók. Erősen korlátozott pénzügyi támogatással, alacsony emberi erőforrás igénybevételével is kizárólag a szakmailag vállalható, megfelelő színvonalú eszközök alkalmazása engedélyezett!

Sajnos még mindig vannak olyan hivatásos rendőri állományú tisztek – és megdöbbenő, de ki kell mondani: vezetők is –, akik a már tíz-húsz évvel ezelőtt is korszerűtlennek, tudományosan megalapozatlannak ítélt eszközök alkalmazását preferálják. Adott esetben a képzett, felkészült beosztottnak adnak ilyen utasításokat. A legjobb megelőzésnek a szabadságvesztés-büntetést tartják, és a fiatalokat az elrettentés hor-

rorisztikus fokozataival kívánják helyes irányba befolyásolni. Milyen módon kerülhető el az ilyen és ehhez hasonló, nem csupán hatástalan, hanem kifejezetten káros bűnmegelőzési eszközök alkalmazása? A szerény feltételek miatt talán mégsem a minőség, hanem a mennyiség csökkentése az, ami nem ártalmas. Természetesen ilyenkor is vannak áthághatatlan szabályok.

Akkor nevezhető egy bűnmegelőzési módszer hatékonynak, ha az alább felsorolt kritériumok közül legalább hat teljesül:

- tartalmaz fizikai/tárgyi védelmi, biztonsági elemet (rács, lakat, zár, riasztóberendezés stb.), illetve annak ajánlását;
- figyelembe veszi az aktuális közbiztonsági helyzetet;
- a kommunikáció több formáját alkalmazza (szóbeli, írásbeli, globális és helyi, egyéni és csoportos);
- ismétlődő, rendszeres, visszatérő;
- a célnak megfelelő szemléletmód, készség, attitűd kialakítására törekszik, nem csupán információkövetítésre;
- több oldalról közelíti meg a problémát, és különböző megoldási lehetőségeket mutat be;
- figyelembe veszi a célcsoport intellektuális képességeit, igényeit;
- professzionalitás jellemzi, a célközönségnek hiteles személy közvetíti az információt;
- többdimenziós együttműködésen alapul (potenciális áldozat – megelőzési szakember, potenciális áldozat – potenciális áldozat, valamennyi érintett szervezet között).

A felsorolt szempontok azok, amelyek alapvetően meghatározzák a módszer hatékonyságát, azaz nem pótolhatók, csak bővíthetők.

„Leghatékonyabb bűnmegelőzési eszközök – utazó vagyonvédelem”

Az eddig bemutatott projektekből és elemzésükből levont következtetések kellően megalapozzák a következő konkrét, megvalósítható programot, amely a leghatékonyabb kategóriába sorolható bűnmegelőzési módszer. A kidolgozás megtörtént, de a megvalósítás még várat magára, azaz gyakorlati tapasztalatok még nincsenek. Az „*Utazó vagyonvédelem*” elnevezésű projektet a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács által a megyei bűnmegelőzési egységeknek 2014-ben kiírt meghívásos pályázatra nyújtotta be a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság. A konkrét bűnmegelőzési terven keresztül egyrészt a felvázolt hipotéziseket kívánom bizonyítani, másrészt egy olyan módszertani segítséget kínálok a leghatékonyabb eszközt kereső kollégáknak, amelyet kiindulópontként lehet használni bármely területen és célközönségnél, nyilván a helyi sajátosságokat messzemenően figyelembe véve.

Miért vagyónvédelem?

Minden megelőzési program kezdő lépése a helyzetfelmérés. Általánosan ismert tény, hogy a regisztrált bűncselekmények számának hatvan-hetven százaléka évek óta a vagyron elleni bűncselekmények köréből kerül ki. Ezen belül leggyakoribbak a betöréses és az alkalmi lopások. Ezek az adatok determinálják, hogy a megelőzés kiemelkedően kezelje ezt a bűncselekményi kategóriát. De ez csak a kiindulópont, amelyre minden más programelem felfűzhető.

Miért utazunk?

A megye hat kapitányságának illetékességi területéhez tartozó két-két olyan települést választottunk, ahol a megelőzést a közbiztonsági és bűnügyi helyzet leginkább indokolja. Ezek között utazik majd a bűnmegelőzők „társulata”. Abban, hogy a vándorlás mellett döntöttünk, fontos szempont volt, hogy a községek, falvak lakói jellemzően nem utaznak el a nagyobb városokba bűnmegelőzési előadásokra, vagyónvédelmi tanácsadásokra. Ha meg akarjuk szólítani őket, nekünk kell a lakóhelyükre menni.

A projekt leírása

A projekt két fő szakaszra osztható: egy kampányszerű bevezetésre, „alapozásra”, és magára a fenntartásra. A nyitókampány a kiválasztott településeken minimum öt napig intenzív programokkal lesz jelen.

A prevenciósv terv kidolgozásánál a következő általános szempontokat kell figyelembe venni:

- a célcsoport sajátosságai (életkor, szociális helyzet, intellektuális képességek);
- az elkövetési körülmények jellemzői (hely, idő, módszer);
- a lakókörnyezet specifikumai (kertes házak, emeletes épületek);
- a megelőzési tevékenységbe bevonható együttműködő partnerek (polgárőrség, szociális munkások);
- a rendelkezésre álló erőforrások (humánerőforrás, anyagi feltételek megléte).

Előkészítés – kommunikáció

Előzetesen a bűnmegelőzési projekt céljáról és programjáról

- az adott helyen szokásos módon (pl.: hangosbemondón keresztül, hirdetőtáblákon, faluújságokban);
- plakátokon (közintézményeknél, üzleteknél, buszmegállóknban) és
- szórólapok útján

tájékoztatjuk a lakosság széles rétegeit.

Lebonyolítás

1. nap

Vagyonvédelmi eszközök kiállítása: könnyen mozgatható, szállítható, eredeti, mechanikus és elektronikus vagyonvédelmi szerkezetek bemutatása. (Például: biztonsági záruk, rácsok, lakatok, riasztóberendezések, mozgásérzékelők.) A szerkezetek használatához szakember ad tanácsokat, tájékoztatást. A kiállítás látogatói anonim kérdőívet töltenek ki saját biztonságukra, értéktárgyaik, ingatlanuk védelmére vonatkozóan, és a helyszínen bűnmegelőzési szakemberrel kiértékelik. Fontos, hogy az eszközöket nemcsak egyszerűen kiállítjuk, hanem a bemutató és egyéni tanácsadás segítségével tesszük komplexsége a felvilágosító munkát. A kiállítás a település központjában – kultúrotthonban vagy iskolában – folyamatosan megtekinthető a kampány mind az öt napján.

2. nap

- Tájékoztató a szociális szférában dolgozó, segítő szakembereknek (védőnő, házi orvos, szociális munkás, családsegítő stb.).
- Bűnmegelőzési tájékoztató előadás a felnőtt korú lakosoknak.
- Bűnmegelőzési tájékoztató előadás az óvodás gyerekek szüleinek.
- Előadás (osztályfőnöki órák keretében) az általános iskolás diákoknak.

3. nap

- Bábélőadás az óvodásoknak – korosztálynak megfelelő veszélyhelyzetek eljátszása, elemzése – a későbbiekben az óvodapedagógusok többször újra felidézik a történeteket.
- Bűnmegelőzési tájékoztató előadás pedagógusoknak.
- Bűnmegelőzési tájékoztató szülőknél (ún. összevont szülői értekezlet).
- Előadás (osztályfőnöki órák keretében) az általános iskolás diákoknak.

4. nap

- Előadás a nyugdíjasoknak (nyugdíjas klubban vagy idősek napközis otthonában).
- Igény szerint egyéni tanácsadás.
- Meg kell jegyezni, hogy a szociális munkásoknak szóló tájékoztatás az időskorúak védelmét célozza; a felnőtt lakosság és az iskoláskorúak tájékoztatóinak hangsúlyos része az időskorúak ez irányú segítése is, a rossz szokások megváltoztatásához szükséges ismétlődő, rendszeres figyelemfelhívás.
- Előadás (osztályfőnöki órák keretében) az általános iskolás diákoknak.

5. nap

„Kampányzáró program.” Bűnmegelőzési vetélkedő: a korábbi napokon a vagyonvédelmi és bűnmegelőzési tesztek legjobb húsz kitöltője részvételével négy- vagy ötfős csapatokat alkotunk, idős-, felnőtt és gyermekkorú tagokkal (lehetnek családi csapatok, vagy például egy utcában lakók). A győztes csapat vesz majd részt a megyei – települések közötti – vetélkedőn.

Fenntartás

- Az óvodapedagógusok, az iskola pedagógusai (osztályfőnökök) részt vesznek a bűnmegelőzési tájékoztatókon, így a mindennapi foglalkozások során az ott elhangzottakat bármilyen eseményhez kapcsolva felidézhetik, ismételhetik.
- Az óvodában a körzeti megbízott tart foglalkozást.
- A szociális munkások az idősek látogatásánál felidézik a bűnmegelőzési tanácsokat.
- Szórólapokon bűnmegelőzési tanácsokkal látjuk el a lakosságot egy héttel a kampányzáró után.
- Két héttel a kampányzáró után egy ún. „zsebleltár” készítéséhez szükséges tájékoztató füzetet, mintát juttatunk el a lakossághoz.
- Körülbelül fél évvel később SZEM mozgalmat indítunk.
- A helyi újságban rendszeres bűnmegelőzési tanácsokat jelentetünk meg.
- Az iskola rendőre rendszeresen ellátogat az iskolába, tájékoztatót tart az aktuális problémák kezelési lehetőségeiről.

Akikről ritkán esik szó...

A dolgozatban a bűnmegelőzés módszereiről volt szó, s a sorok mögött mindvégig szerényen meghúzódtak e módszerek kidolgozói, alkalmazói, a bűnmegelőzési szakemberek. Rendőrségi prevencióról lévén szó, ők a bűnmegelőző rendőrök. Szinte valamennyi program ismertetésekor érintettem a szakemberek speciális ismereteit, készségeit, elkötelezettségét, felkészültségét, vagy éppen felkészítését, képzését. A szakembereket oktató tréner szerint: „A bűnmegelőzésben dolgozó kollégák motiváltsága az átlagos rendőri munkát végzők között még mindig kimagasló. Ez kifejezetten jó érzéssel tölti el az embert, főleg, ha arra gondolunk, mennyire fontos a pozitív érzelmi azonosulással kifejezhető hitelesség ahhoz, hogy ezt a tevékenységet valaki igazán eredményesen végezhesse.”¹⁷

Összegzés

A hatékonyság mérésére évtizedek óta egzakt módszerek léteznek, s a bűnmegelőzést érintően is folynak ilyen kutatások. A D.A.D.A.-program hatékonyságát éppen jelenleg méri az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, s az OKRI elismert szakemberei¹⁸ 2000-ben egy egy éven át tartó felméréssel, számos munkatárs és érintett közreműködésével végeztek a főváros kerületeiben egy, a bűnmegelőzés hatékonyságát mérő vizsgálatot. Álláspontom szerint az ott tett megállapítások megkérdőjelezhetetlenek. A leghatékonyabb bűnmegelőzési eszközök kiválasztására ilyen professzionális felmérési adatokat nem alkalmaztam, de szakmai tapasztalataimat, naprakész ismereteimet felhasználtam. Vállalván a tudósok és a tudomány iránti elfogultságot is, az eredmény kétségtel-

¹⁷ Molnár (2008) 91.

¹⁸ Kerezsi-Finszter-Kó-Gosztonyi (2001) 112–180.

len: „A bűnözés helyi jellegzetességei ugyanis csak a helyi társadalmi-gazdasági információk ismeretében értékelhetők, és nem önmagukban.”¹⁹

A rendőr szolgálatellátása során leggyakrabban nem a bűnmegelőzési szempontok mentén intézkedik. Feljeleníti vagy megbírságolja a szabálysértőket, előállítja a bűncselekmények elkövetőit, kihallgatja a gyanúsítottakat. Más szóval negatív események szereplője, irányítója. A bűnmegelőzés szerepében azonban a rendőr a segítség, és nem a büntetés megtestesítője. A rendészettudomány az ilyen típusú kontaktust a közösségi rendészet egyik alapelemeként definiálja. „A közösségi rendőrség (community policing) legalapvetőbb funkciója a biztonság feletti őröködés. A közbiztonságot fenyegető veszélyek azonosítása érdekében állandó párbeszédet kell folytatni a közösséggel. Kooperációra van szükség a közbiztonságért felelős más szervezetekkel, a biztonság maga is kooperációs termék.”²⁰

Tekintettel arra, hogy a közösségi rendőrség létrejötté hazánkban még várat magára, a rendészeti bűnmegelőzés a jelenlegi centralizált, vertikális vezetési rendszerben – véleményem szerint – az *előfutár* szerepét tölti be. Az együttműködés jelenleg egészen mást jelent a bűnügyi és közrendvédelmi rendőrök és a lakosság között, mint a bűnmegelőző rendőrök és a lakosság között. *Míg az első esetben a rendőrség dominanciája a meghatározó, a második kontaktus a mellérendeltség, a kompromisszum, a problémamegoldás együttes hatásával zajlik.* Amikor majd a rendőrség egészét az ilyen típusú kommunikáció jellemzi, a jelenleginél sokkal kisebb szerepük lesz a prevenciós rendőröknek. Egy más minőségű kapcsolat következményeként a prevenciós programok koordinálása is a civilszervezetek kezébe kerülhet. Ekkor helyénvaló lesz annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy valóban a rendőrség feladata-e a bűnmegelőzés. Jelenleg azonban ennek nincs aktualitása.

IRODALOMJEGYZÉK

Felhasznált irodalom:

- Balázsfalvi Gusztávné (2001): *Módszertani kézikönyv a D.A.D.A. programot oktató rendőrök számára.* Miskolc, B-A-Z MRFK Bűnmegelőzési Szolg.
- Balázsfalvi Gusztávné – Rácz Ferenc (2007): *Boldog születésnapot D.A.D.A.!* Budapest, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium.
- Beccaria, Cesare (1989): *A bűnökről és a büntetésekről.* Budapest, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum.
- Borbíró Andrea (2009): Bűnmegelőzés. In Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.): *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I.* Budapest, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium.
- Brantingham, Paul J. – Faust, Frederic L. (1976): A Conceptual Model of Crime Prevention. In: *Crime & Delinquency*, Vol. 22. No. 3. 284–296.
- Csányi Klára (szerk.) (1999): *Áldozatvédelem. Szakkönyv a bűncselekmények áldozataival foglalkozók számára.* Budapest, BM Kiadó.
- Diószegi Judit – Sövényházy Edit (2010): *D.A.D.A. Tananyag.* Budapest, ORFK Bűnmegelőzési Osztály.
- Finszter Géza (2008): *A rendészeti szervek működésének jogi alapjai.* Budapest, RTF Alkotmányjogi és Közigazgatásjogi Tanszék.

19 Lásd: uo. 180.

20 Finszter (2008) 78.

- Gaál Gyula – Molnár Katalin (2013): Ami elromolhat, az el is romlik? A média szerepe a biztonságos, élhető közösségek formálásában. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. 14. kötet.* Pécs, MHTT.
- Gaál Gyula – Molnár Katalin (2014): *Másképpen a biztonságról – Police Café Pécs.* Budapest. Kézirat.
- Gönczöl Katalin (1994): *Büntetőpolitika, bűnmegelőzés. Tanulmánygyűjtemény a szociális szakképzés számára.* Budapest, ELTE Szociológiai Intézet.
- Gratzer Gábor – Szabó Henrik – Sövényházy Edit (2010): *Megóv-lak. Bűnmegelőzési jó tanácsok fiataloknak, felnőtteknek.* Budapest, Korona Kiadó.
- Kerezi Klára (2001): Közösség és bűnmegelőzés: közösségi bűnmegelőzés. In: *Magyar Tudomány*, 1. évf. 8. sz. 929–946.
- Kerezi Klára – Finszter Géza – Kó József – Gosztonyi Géza (2001): A területi bűnmegelőzés lehetőségei Budapest V., IX. és XXII. kerületében. In: *Kriminológiai Tanulmányok*, 38. kötet, 112–180.
- Kispéter Andrea – Sövényházy Edit (2008): *Élménypedagógia. Csapatépítő játékok.* Budapest, Bába és Társai Kiadó.
- Molnár Katalin (2001): *Kommunikáció a rendvédelmi munkában.* Jegyzet. Budapest, RTF.
- Molnár Katalin (2004): *Kommunikáció a rendvédelmi szervek munkájában – különös tekintettel a bűnmegelőzésre.* Budapest, RTF.
- Molnár Katalin (2008): A rendészeti kommunikációs képzés jelene és jövője (I. rész). In: *Magyar Rendészet*, 8. évf. 4. sz. 74–93.
- Molnár Katalin – Sövényházy Edit (2006): „Médiakincstár” kiaknázatlanul. In: *Magyar Rendészet*, 6. évf. 2. sz. 171–87.
- Nánási Andrea (1996): *D.A.D.A. olvasókönyv. Segédanyag a D.A.D.A. program oktatásához.* Budapest, ORFK Bűnmegelőzési Osztály.
- Rácz Ferenc (2002): *D.A.D.A. oktatók kézikönyve. A kommunikáció elmélete és gyakorlata. Drámapedagógiai módszerek az oktatásban.* Budapest, ORFK Bűnmegelőzési Osztály.
- Szabó Henrik (szerk.) (2008): *A bűnmegelőzés elmélete és gyakorlata.* Jegyzet. Budapest, RTF.
- Wilson, James Q. – Kelling, George L. (1982): Broken windows: the police and neighborhood safety. In: *The Atlantic Monthly*, Vol. 249. No. 3. 29–38.

Felhasznált források:

- 115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról
 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)

SUMMARY

Efficient Methods of Crime Prevention

MEDVE Judit

The way crime prevention is perceived in Hungary is full of contradictions. Most people adopt a standpoint that is based on subjective opinion and often emphasizes one-sided attitudes. Crime prevention would almost be non-existent without the cooperation and coordination of the police, so if the police left the field of prevention, everyone would feel its negative effects in a short time. The key to efficient police prevention is the adequate communication of well-prepared, committed professionals. This means that the tools of prevention are always tailored to the needs of the target group and the specific circumstances.